

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

GRANICZNA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA
w ELBLĄGU

**Ocena stanu sanitarnego w zakresie zabezpieczenia
nadzorowanej granicy państwowej w 2021 r.**

Elbląg

Marzec 2022

Głównymi zadaniami realizowanymi przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Elblągu są:

1. ochrona sanitarno-epidemiologiczna granic państwa i Unii Europejskiej przed zawleczeniem do kraju wysoce niebezpiecznych chorób zakaźnych,
2. sprawowanie nadzoru sanitarnego nad środkami spożywczymi, substancjami pomagającymi w przetwarzaniu, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przekraczającymi granicę,
3. nadzór nad nowymi produktami wprowadzanymi do obrotu, a mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi,
4. nadzór sanitarny nad ruchem pasażerskim i towarowym w morskich, lotniczych i lądowych przejściach granicznych,
5. nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
6. sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów sanitarno-higienicznych nad infrastrukturą na obszarach przejść granicznych,
7. nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających warunki zdrowotne środowiska pracy, zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,
8. współpraca ze służbami i organami kontrolnymi działającymi na granicy państwa w celu zapewnienia skutecznej ochrony sanitarno-epidemiologicznej granic państwa,
9. prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych i promujących zdrowie wobec osób przekraczających granice państwa, w zakresie aktualnych zagrożeń,

W ramach realizacji swoich obowiązków Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawuje nadzór nad zabezpieczeniem sanitarno - epidemiologicznym granicy z Federacją Rosyjską na odcinku z Obwodem Kaliningradzkim.

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu prowadzi działania zapobiegawcze i kontrolne na wszystkich drogowych, kolejowych, morskich oraz lotniczych przejściach granicznych z ruchem osobowym i towarowym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Przejścia objęte nadzorem to:

- drogowe przejścia graniczne w Gronowie, Bezledach, Gołdapi i Grzechotkach
- kolejowe przejście graniczne w Braniewie
- morskie przejścia graniczne w Elblągu i Fromborku
- lotnicze przejście graniczne w Szymanach

Niniejsze opracowanie przedstawia obraz stanu bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanej granicy Polski. Sporządzono je na podstawie wyników prowadzonych działań realizowanych poprzez kontrole sanitarne, badania, analizy oraz przedsięwzięcia o charakterze zapobiegawczym i profilaktycznym.

I. Stan zabezpieczenia przejść granicznych na wypadek zagrożenia chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną lub bioterroryzmem

W 2021 roku kontrole sanitarne podobnie jak w roku poprzednim z uwagi na stan epidemii wywołany koronawirusem SARS-CoV-2 ukierunkowane były na minimalizację ryzyka rozprzestrzeniania się COVID-19. Sprawdzano przygotowanie przejść granicznych do zapewnienia krótkotrwałej izolacji osób podejrzanych o chorobę zakaźną, właściwego wyposażenia pomieszczeń, zabezpieczenia odpowiedniej ilości środków ochrony. Z działającymi służbami omawiano postępowania na wypadek sytuacji nadzwyczajnej. Uaktualniano telefony alarmowe, sprawdzano łączność, uczulano na utrzymywanie reżimu sanitarnego tj. dokonywania mycia i dezynfekcji rąk zgodnie z instrukcją, unikania kontaktów bezpośrednich bez zabezpieczeń, zachowania dystansu. Kontrolowano stan sanitarny pomieszczeń, zapewnienie odpowiedniej ilości środków myjących i dezynfekcyjnych, częstotliwość mycia i dezynfekcji, postępowanie z odpadami, konserwację klimatyzacji.

Funkcjonariuszom zatrudnionym na granicy oraz oddziałom obsługi przejść granicznych przekazywano informacje o zagrożeniach, przeciwepidemiczne wytyczne otrzymane z Głównego Inspektoratu Sanitarnego, informowano o aktualizowanych na bieżąco zagrożeniach, wytycznych oraz komunikatach dotyczących sytuacji epidemiologicznej.

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W związku z upoważnieniem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 28 maja 2020r. do zwalniania z obowiązku odbycia kwarantanny Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu rozpatrzył 97 wniosków od osób zamierzających przekroczyć granicę Polską stanowiącą zewnętrzną granicę UE. Wydano 86 decyzji o zwolnieniu z kwarantanny, 7 decyzji odmawiających zwolnienia z tego obowiązku. 4 wnioski pozostawiono nierozpoznane, z uwagi na upływanie terminu do uzupełnienia braków, wskazanych w wydanych na podstawie art. 64 § 2 Kodeksu Postępowania Administracyjnego wezwaniach. Udzielono 124 zarejestrowanych odpowiedzi na przesłane zapytania dotyczących kwarantanny, czy izolacji.

Stan zabezpieczenia poszczególnych przejść granicznych na wypadek zagrożenia chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną lub bioterroryzmem przedstawia się następująco:

1. Drogowe Przejście Graniczne w Bezledach

Przejście posiada funkcjonalne i dobrze wyposażone izolatorium dla osób podejrzanych o chorobę zakaźną szczególnie niebezpieczną. Znajduje się w wolnostojącym budynku z podjazdem dla niepełnosprawnych. Wydzielono w nim strefy dla osób chorych i dla osób z kontaktu, pomieszczenie dla pielęgniarki i lekarza, pomieszczenie na bagaż. Dla osób chorych, osób z kontaktu oraz personelu medycznego zapewniono oddzielne węzły sanitarne. Izolatorium wyposażone jest w niezbędny sprzęt i środki ochrony. Dostęp do izolatki całodobowo zapewnia Dyżurny Drogowego Przejścia Granicznego Bezledy. Według potrzeb istnieje możliwość dezynfekcji ścieków odprowadzanych z izolatorium. Pracownicy przejścia są przeszkoleni z zasad postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z przenoszeniem się wirusa SARS-CoV-2 na przejściu granicznym jest zapewniony reżim sanitarny, pomieszczenia wyposażono w dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk (wiszące i stojące), w widocznych miejscach umieszczono

informację o zachowaniu bezpiecznej odległości między podróżnymi, konieczności zasłaniania nosa i ust, instrukcje mycia i dezynfekcji rąk. Wprowadzono system pracy naprzemiennej. Zakupiono termometry bezdotykowe i w odpowiednich ilościach pakiety środków ochrony osobistej dla personelu.

2. Drogowe Przejście Graniczne w Grzechotkach

Pomieszczenie zastępcze do izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne usytuowane jest poza głównym ciągiem komunikacyjnym, na parterze jednego z budynków z podjazdem dla niepełnosprawnych. Jest zapewniony dostęp do bieżącej wody i wydzielonego węzła sanitarnego. Pomieszczenie wyposażono w niezbędny sprzęt, środki ochrony osobistej, środki dezynfekcyjne i meble. Opracowano procedurę użytkowania tego pomieszczenia oraz powiadomiono wszystkie służby pracujące na przejściu o jego lokalizacji. Instrukcja na wypadek zagrożenia chorobą szczególnie niebezpieczną jest aktualizowana wspólnie ze Strażą Graniczną. Pracownicy przejścia są przeszkoleni z zasad postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną.

Na przejściu granicznym we wszystkich pomieszczeniach sanitarnych w widocznym miejscu umieszczono instrukcje mycia i dezynfekcji rąk w formie graficznej. W toaletach ogólnodostępnych zainstalowano drzwi otwierane automatycznie. Pracownikom zapewniono środki ochrony (maseczki, przyłbica, rękawiczki) i przeszkolono jak poprawnie z nich korzystać. Przestrzega się dystansu między pracownikami a podróżnymi. Odprawa pasażerska odbywa się na zewnątrz pawilonów kontrolerskich. Ustawiono tam dodatkowe ławki. Przy wejściach do poszczególnych budynków ustawiono pojemniki z e środkiem do dezynfekcji rąk. Zwiększono częstotliwość dezynfekcji w pomieszczeniach sanitarnych. Regularnie czyszczone i dezynfekowane są powierzchnie dotykowe (poręcze, klamki).

Lotnicze Przejście Graniczne w Szymanach

W związku z trwającą epidemią COVID-19 w obiekcie jest wzmożony reżim sanitarny. Poszczególne pomieszczenia wyposażono w dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk, w widocznych miejscach umieszczono informacje o zachowaniu bezpiecznej odległości między pasażerami, konieczności zasłaniania nosa i ust, instrukcje mycia i dezynfekcji rąk. Wyłączono z użycia suszarki nadmuchowe do rąk, zastąpiono je podajnikami z ręcznikami jednorazowymi. Prowadzona jest dezynfekcja powierzchni i urządzeń. Dodatkowo w dniach lotów, po ostatniej operacji lotniczej, dokonuje się dezynfekcji poprzez zamgławianie powierzchni i urządzeń na ścieżkach przejścia pasażerów. W tych dniach zwiększono też częstotliwość dezynfekcji toalet dla podróżnych. W celu zachowania bezpiecznej odległości wyznaczono miejsca zatrzymania pasażerów oraz wytyczono za pomocą taśm korytarze. Obsługa obiektu wyposażona została w środki ochrony indywidualnej (maseczki, rękawiczki, fartuchy). Zużyte środki gromadzone są w wyznaczonych oznakowanych, żółtych pojemnikach i odbierane przez specjalistyczną firmę według potrzeb. Przestrzega się bezpiecznego dystansu między pracownikami i podróżnymi. Opracowano procedury postępowania dla podróżnych i obsługi przejścia w okresie epidemii.

Istnieje możliwość izolacji osoby podejrzanej o chorobę zakaźną szczególnie niebezpieczną w pomieszczeniach poza głównym ciągiem komunikacyjnym lotniska - obok drogi technicznej, w budynku nr 3, w tzw. części operacyjnej lotniska. Są to: gabinet dla lekarza, pokój dla chorych, zaplecze sanitarne, kuchenne i magazyn. Wejście do pomieszczeń możliwe jest tylko od strony ciągu komunikacyjnego. Strażnicę Lotniskowej Służby Ratownictwa Gaśniczego wyposażono w sprzęt

i środki Ratownictwa Medycznego, w tym ubrania gazoszczelne całkowicie izolujące ratownika od zagrożenia. Samolot uznany za zagrożony kieruje się na Płytę Postojową Samolotów PPS-4.

Port Lotniczy posiada procedury na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną. Sposób postępowania został określony w procedurze pt. „Zagrożenie epidemiczne w godzinach pracy portu lotniczego” i obejmuje tryb działania w przypadku wystąpienia choroby niebezpiecznej i wysoce zakaźnej.

Do wejścia na pokład samolotu wymagany jest negatywny wynik testu w kierunku wirusa SARS-CoV-2 lub potwierdzenie szczepienia przeciwko COVID-19. Na terenie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury działa punkt wykonujący badania komercyjne w kierunku COVID-19.

3. Morskie Przejście Graniczne w Elblągu

Posiada wydzielone pomieszczenie zastępcze do izolowania osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne do czasu przyjazdu służb medycznych (pomieszczenie zlokalizowane obok holu przy wejściu głównym, z dostępem do pomieszczeń sanitarnych). Dodatkowo istnieje możliwość izolacji na jednostce pływającej.

Obiekt posiada plan postępowania w sytuacji zagrożenia i wyposażony jest w środki ochrony osobistej. W 2021 r. przejście nie było wykorzystywane dla ruchu pasażerskiego.

Na terenie przejścia znajduje się punkt poboru wody dla jednostek pływających. W pobranej przed sezonem do badania próbce wody z tego punktu nie stwierdzono przekroczeń obowiązujących parametrów.

4. Przejście Graniczne we Fromborku

W 2021 roku nie było regularnych rejsów pasażerskich, ruch pasażerski się nie odbywał.

W obiekcie (kontener) brak możliwości wydzielenia miejsca do izolacji osób podejrzanych o chorobę zakaźną szczególnie niebezpieczną. W przypadku zagrożenia przewiduje się izolację na jednostce pływającej do czasu przyjazdu służb medycznych.

5. Kolejowe Przejście Graniczne w Braniewie

W związku z wstrzymanym ruchem pasażerskim przejście w 2021 r. nie było wykorzystywane. Posiada wydzielone i oznakowane pomieszczenia zastępcze do izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne. Wyposażone są w niezbędny sprzęt i środki ochrony osobistej. Pomieszczenia usytuowane poza głównym ciągiem komunikacyjnym, na parterze budynku, posiadają wydzielony węzeł sanitarny oraz dodatkowe wyjście na zewnątrz budynku od strony peronu. Pracownicy mają plan postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną.

6. Drogowe Przejście Graniczne w Gronowie

Pomieszczenie do czasowej izolacji osób podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne są wyposażone w niezbędny sprzęt i środki ochrony, zapewniony jest dostęp do bieżącej wody i sanitariatów. Pomieszczenie znajduje się na parterze budynku administracyjno-technicznego, przy terminalu autobusowym. Pracownicy przejścia posiadają plan postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną, zapewniono im również Indywidualne Pakiety Ochrony Osobistej. W roku 2021 ruch graniczny na tym przejściu był wstrzymany.

7. Drogowe Przejście Graniczne w Goldapi

Posiada wydzielone pomieszczenie zastępcze do izolacji podejrzanych o choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne. Pomieszczenie znajduje się na parterze budynku Straży Granicznej. Wyposażone jest w niezbędne meble oraz środki higieniczne. Nie posiada wydzielonego węzła sanitarnego. Dostęp do bieżącej wody i sanitariatów obok w holu. W przypadku zagrożenia chorobą zakaźną większej ilości osób izolacja do czasu przyjazdu służb medycznych może się odbyć w holu budynku lub w poczekalni dla oczekujących na odprawę. Hol posiada dodatkowe 2 wyjścia na zewnątrz.

Pracownicy przejścia posiadają procedury postępowania na wypadek zagrożenia bioterroryzmem lub chorobą zakaźną szczególnie niebezpieczną, zapewniono im również Indywidualne Pakiety Ochrony Osobistej. Od 15 marca 2020 roku ruch graniczny na tym przejściu był wstrzymany.

II. Nadzór sanitarny nad zakładami zajmującymi się produkcją lub obrotem środków spożywczych na obszarze przejść granicznych

W 2021 roku zakłady zajmujące się produkcją lub obrotem środków spożywczych funkcjonowały na drogowym przejściu granicznym w Grzechotkach, drogowym przejściu granicznym w Gronowie oraz na terenie portu lotniczego Olsztyn – Mazury w Szymanach. Działało tam 5 zakładów w tym 3 zakłady żywienia zbiorowego oraz 2 zakłady obrotu.

Kontrole realizowano w zakresie:

- oceny realizacji zasad systemu kontroli wewnętrznej w tym zasad GHP, GMP i HACCP ze szczególnym uwzględnieniem ich dokumentowania dla potrzeb oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności
- oceny przestrzegania przez przedsiębiorców obowiązku śledzenia pochodzenia produktów,
- oceny realizacji przestrzegania zasad higieny,
- oceny realizacji warunków i sposobu przechowywania żywności.

W związku ze stanem epidemii wywołaną wirusem SARS-COV-2 podczas kontroli zwracano również uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwepidemicznych, w szczególności zapewnienia klientom środków dezynfekcyjnych, utrzymywania przez personel dystansu oraz stosowania środków ochrony osobistej.

Przedsiębiorcom przekazywano informacje o zagrożeniach, przeciwepidemiczne wytyczne otrzymane z Głównego Inspektoratu Sanitarnego, informowano o aktualizowanych na bieżąco zagrożeniach, wytycznych oraz komunikatach dotyczących sytuacji epidemiologicznej.

W sumie przeprowadzono 8 kontroli. Nie zrealizowano 1 zaplanowanej kontroli w obiekcie na drogowym przejściu granicznym w Grzechotkach, ponieważ lokal został unieruchomiony. Stan sanitarny obiektów żywnościowo – żywieniowych nie stwarzał zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. We wszystkich zakładach funkcjonowała kontrola wewnętrzna. Operatorzy żywności posiadali wdrożone procedury i systemy pozwalające na identyfikację pochodzenia wykorzystywanych surowców. Wszystkie zakłady były utrzymane w dobrym stanie technicznym, czystości i porządku.

Obiekty żywnościowo – żywieniowe funkcjonujące na przejściach granicznych to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające 1-3 osób, których przedmiotem działalności jest bardzo ograniczony

asortyment żywności, a najczęściej prowadzonym procesem technologicznym odgrzewanie gotowych wyrobów garmażeryjnych i kulinarnych.

III. Graniczna kontrola jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2021 roku w porównaniu do roku ubiegłego znacznie zmniejszyła się ilość wwożonych towarów podlegających granicznej kontroli sanitarnej przez nadzorowane przejścia graniczne i mimo gotowości pracowników GSSE w Elblągu mniej przeprowadzono granicznych kontroli sanitarnych niż w latach poprzednich.

Na zmniejszenie wprowadzanych na obszar Rzeczypospolitej Polski przez przejścia graniczne na terenie województwa warmińsko – mazurskiego ilości partii żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wpływ miała sytuacja ekonomiczna, polityczna oraz epidemiologiczna, ponieważ wszystkie nadzorowane towarowe przejścia graniczne usytuowane są na granicy z Obwodem kaliningradzkim, rosyjską eksklawą w Europie Środkowej. Teren obwodu oddzielony jest od głównej części państwa rosyjskiego obszarami niepodległych państw, przez co nie posiada on swobodnej łączności lądowej z resztą kraju. Transport do Obwodu kaliningradzkiego jest uzależniony od polityki taryfowej sąsiadów, a w roku 2021 jeszcze od wprowadzonych restrykcji w związku z epidemią wywołaną wirusem SARS CoV-2.

Ogółem pracownicy GSSE w Elblągu skontrolowali **143 partie** towarów, wystawili **141 świadectw** w tym **140** dotyczących żywności oraz **1** materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W przypadku **2** partii środków spożywczych z uwagi na brak pełnej dokumentacji, wystawiono zawiadomienia do właściwego PPIS kierując przesyłki do miejsca docelowego przeznaczenia. W pozostałych przypadkach nie występowały w wyniku dokonanych oględzin podejrzenia, co do jakości zdrowotnej przewożonej żywności, przedstawiana przez importerów bądź ich przedstawicieli dokumentacja umożliwiała porównanie deklarowanej jakości zdrowotnej przywożonej z zagranicy partii towaru z przepisami prawnymi. Próbek do badań laboratoryjnych nie pobierano. Nie wydawano decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu lub przetwórstwa w kraju towaru. Wystawiono 17 decyzji płatniczych.

Na terenie działania Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Elblągu wyznaczonym punktem kontroli granicznej (BCP) dla towarów opakowanych nie pochodzących od zwierząt, bez wymogów temperaturowych lub schłodzonych, jest Punkt Granicznej Kontroli Sanitarnej-Epidemiologicznej w Bezledach, Drogowe Przejście Graniczne Bezledy, 11-200 Bartoszyce.

Do granicznej kontroli sanitarnej w BCP w Bezledach dotychczas nie zgłaszano środków spożywczych objętych przepisami Unii Europejskiej, tak, więc produkty, których import jest określony przepisami Unii Europejskiej nie były przedmiotem granicznej kontroli sanitarnej przeprowadzanej przez pracowników Granicznej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Elblągu.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2007 r. (t. j. Dz.U. z 2015r. poz. 546.) na terenie województwa warmińsko - mazurskiego właściwymi do przeprowadzania granicznej kontroli sanitarnej jest 5 przejść: Drogowe Przejście Graniczne w Gołdapi, Drogowe Przejście Graniczne w Gronowie, Drogowe Przejście Graniczne w Bezledach, Kolejowe Przejście Graniczne w Braniewie oraz morskie w Elblągu..

W 2021 roku środki spożywcze oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością były wwożone na obszar Polski tylko przez Drogowe Przejście Graniczne w Bezledach.

Asortyment towarów z importu, ilość partii poddanych granicznej kontroli sanitarnej oraz wystawionych świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych na tych przejściach przedstawiał się następująco:

Drogowe przejście graniczne w Bezledach

lp	Towar	Kraj przy- wozu - z	Ilość partii skontrolowanych	Ilość wystawionych świadectw stwierdzających spełnienie wymagań zdrowotnych	Ilość partii skierowanych poprzez zawiadomienie do miejsca docelowego przeznaczenia	Liczba decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu
1.	Kakao	Rosja	1	1	0	0
2.	Wyroby cukiernicze i piekarnicze	Rosja	59	59	0	0
3.	Pasta z syberyjskich orzechów cedrowych	Rosja	1	0	1	0
4.	Suplementy diety	Rosja	75	75	0	0
5.	Gryka spożywcza	Rosja	2	2	0	0
6.	Mieszanki przyprawowo- smakowe i funkcjonalne	Rosja	1	0	1	0
7.	Panierka	Rosja	1	1	0	0
8.	Kasza gryczana prażona	Rosja	2	2	0	0
Razem			142	140	2	0
1.	Puszki metalowe do konserw	Rosja	1	1	0	0
	Razem		143	141	2	0

W 2021 roku do GSSE w Elblągu nie wpłynął żaden wniosek o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej żywności wywożonej z terytorium Polski do krajów trzecich, ponieważ na terenie działania GSSE nie funkcjonuje żaden zakład produkcyjny zajmujący się exportem żywności pochodzenia roślinnego.

IV. Współdziałanie z innymi organami kontroli granicznej

W 2021 roku podobnie jak w latach poprzednich Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu współpracował ze służbami i organami kontrolnymi działającymi na granicy państwa: Strażą Graniczną, Oddziałami Celnymi, Granicznym Lekarzem Weterynarii, Warmińsko – Mazurskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Współpraca PGIS w Elblągu ze Strażą Graniczną polegała na prowadzeniu wspólnych działań mających na celu sanitarne zabezpieczenie granic państwa. Funkcjonariusze Straży Granicznej informowali o każdym przypadku przekraczania granicy przez osoby podejrzane o infekcję SARS-CoV-2 lub które nie przestrzegały wprowadzonych ograniczeń, zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Udzielono ponad 100 telefonicznych konsultacji.

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością zdrowotną towarów z importu Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Elblągu współpracował z Granicznym Lekarzem Weterynarii, Warmińsko - Mazurskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie oraz Oddziałem Celnym w Bezledach. Współpraca ta dotyczyła przede wszystkim wspólnych kontroli towarów, przypadków wymagających, udostępniania pomieszczeń na potrzeby przeprowadzenia granicznych kontroli sanitarnych we właściwych warunkach oraz wsparcia merytorycznego Granicznego Lekarza Weterynarii w zakresie wykorzystania systemu TRACES-NT. Na temat granicznej kontroli sanitarnej i weterynaryjnej produktów złożonych zorganizowano szkolenie.

W ramach współpracy ze służbami celnymi na bieżąco udzielano informacji o wynikach kontroli, uzgadniano konieczność zatrzymania transportu na przejściu granicznym np. celem uzupełnienia dokumentacji, powiadamiano o wszelkich stwierdzonych nieprawidłowościach.

Mając na uwadze uściślenie zasad współpracy, wyeliminowanie jakichkolwiek przypadków docierania do miejsca docelowego przeznaczenia towarów, niepoddanych granicznej kontroli sanitarnej, zapewnienie prawidłowego obrotu towarowego zorganizowano 2 narady szkoleniowe z przedstawicielami Oddziału Celnego w Bezledach oraz Delegatury Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Celno – Skarbowego w Elblągu. Organizacja narady podyktowana była koniecznością kontynuowania współpracy w celu zapewnienia prawidłowej kontroli obrotu towarowego żywnością pochodzenia niezwierzęcego, a także zapobieganiu wszelkim zagrożeniom mogącym mieć wpływ na zdrowie.

Omówiono:

- zasady współdziałania obu służb w sytuacjach nadzwyczajnych, zasady współpracy organów Celnym i w przypadku kontroli towarów nieujętych w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia w sprawie wykazu towarów, które podlegają granicznej kontroli sanitarnej, gdy funkcjonariusz celny ma wątpliwości, czy spełniają one zasadnicze lub inne wymagania określone prawem żywnościowym, zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 27 ust. 3 rozporządzenia nr 765/2008,
- tryb powiadamiania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej o towarach niepoddanych granicznej kontroli sanitarnej lub co, do których istnieją okoliczności wskazujące, że nie spełniają wymagań bezpieczeństwa zdrowotnego,
- kontrole sanitarne towarów zawróconych przez służby graniczne krajów trzecich bądź objętych procedurą powrotnego przywozu,
- zasady współpracy obu służb w przypadku wwożenia środków zastępczych z innych państw przez przejście graniczne w Bezledach zgodnie z Porozumieniem zawartym dnia 26 listopada 2018 r. w Warszawie pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prokuratorem Krajowym, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Głównym Inspektorem

o współpracy w celu sprawnego i skutecznego wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Przedstawiciele organów celnych i Państwowej Inspekcji Sanitarnej pozytywnie ocenili współpracę służb w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności z importu. Podkreślono, iż współpraca przebiega w sposób prawidłowy i zgodny z zapisami obowiązujących przepisów prawnych oraz zawartych porozumień między służbami.

V. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na obszarach przejść granicznych

Nadzorem sanitarnym objętych jest 8 przejść granicznych:

- 4 drogowe – w Grzechotkach, Gronowie, Gołdapi i Bezledach
- 2 morskie – w Elblągu i Fromborku
- 1 kolejowe – w Braniewie
- 1 Port Lotniczy Olsztyn – Mazury w Szymanach

Wszystkie w 2021 roku skontrolowano, przeprowadzając w sumie 16 kontroli.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych, ze względu na rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2 nadal zawieszony pozostawał ruch graniczny na drogowych przejściach w Gołdapi i Gronowie oraz ograniczony na drogowym przejściu granicznym w Grzechotkach, drogowym przejściu granicznym w Bezledach oraz lotniczym przejściu granicznym Szymany k. Szczytna.

Morskie przejścia graniczne w Elblągu i Fromborku oraz kolejowe przejście w Braniewie podobnie jak w latach ubiegłych nie funkcjonowały, bez związku z trwającą epidemią COVID-19.

Infrastruktura przejść w Braniewie i we Fromborku w przypadku wznowienia ruchu granicznego wymagają modernizacji.

Na przejściu w Braniewie większość pomieszczeń od wielu lat pozostaje niewykorzystywanych i wymaga odnowienia, tylko w pomieszczeniach zlokalizowanych na parterze budynku funkcjonariusze Straży Granicznej przeprowadzają krótkie odpawy.

We Fromborku służby graniczne i celne mają do dyspozycji tylko jeden, wspólny pokój biurowy z aneksem socjalnym i toaletą, zlokalizowane w niewielkim budynku kontenerowym.

Terminal morskiego przejścia granicznego w Elblągu jest właściwie przystosowany i przygotowany do odprawy granicznej osób, w tym osób niepełnosprawnych, oraz samochodów osobowych. Zapewnione są również dobre warunki pracy dla służb granicznych i celnych.

Na przejściach w Gronowie i Gołdapi wstrzymany pozostawał ruch graniczny, jednak obiekty te nie zostały całkowicie wyłączone z eksploatacji, pracowały tam służby graniczne, celne i administracja przejścia.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej na działających przejściach spełniał wymagania i nie stwarzał zagrożenia. Na przejściach w Gronowie, Gołdapi i Bezledach przeprowadzono szereg prac remontowych m.in. według potrzeb odmalowano pomieszczenia, wymiano posadzki.

Wszystkie przejścia posiadają wydzielone pomieszczenia sanitarne dla służb i obsługi oraz dla osób przekraczających granicę, w tym pomieszczenia przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, na przejściu w Bezledach dodatkowo zainstalowano kabiny typu tureckiego. Ich stan techniczny, wyposażenie nie budziło zastrzeżeń. Na przejściu w Gołdapi z uwagi na wstrzymanie ruchu granicznego ogólnodostępne pomieszczenia sanitarne dla osób przekraczających granicę okresowo wyłączono z użytkowania. W Bezledach w zmodernizowanym budynku spedycji w 2021 r. roku wydzielono nowe pomieszczenia sanitarne dla osób przekraczających granicę (odrębne dla kobiet, mężczyzn i osób niepełnosprawnych), z uwagi na niewielki ruch samochodowy nie zostały one jednak włączone do użytkowania.

W związku z trwającą epidemią COVID-19 na przejściach drogowych w Grzechotkach i Bezledach zmniejszono ilość pasów, na których dokonywane są odprawy. Odprawa odbywa się na zewnątrz pawilonów pasażerskich. Pracownikom na wszystkich przejściach zapewniono niezbędne środki ochrony, przestrzega się bezpiecznego dystansu między użytkownikami. Poszczególne budynki przy wejściach wyposażono w dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk. Zwiększono częstotliwość dezynfekcji w pomieszczeniach sanitarnych oraz dodatkowo regularnie czyszczone są wspólne powierzchnie dotykowe jak poręcze, klamki, włączniki światła, a w pomieszczeniach biurowych biurka, klawiatury, słuchawki telefonów itp. Systematycznie wietrzone są wszystkie pomieszczenia biurowe.

Zlewnie ścieków z autokarów, zlokalizowane na drogowych przejściach zgodnie z informacjami kierowników nie były wykorzystywane.

Po wznowieniu lotów pasażerskich zgodnie z wytycznymi Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz międzynarodowych organizacji zajmujących się ochroną zdrowia i bezpieczeństwem w transporcie lotniczym, na lotnisku w Szymanach (Porcie Lotniczym Olsztyn-Mazury) wprowadzono procedury minimalizujące rozprzestrzenianie się koronawirusa SARS-CoV-2. Ograniczono dostęp do terminala pasażerskiego tj. uruchamiano go tylko na 3 godziny przed planowaną godziną odlotu i na 2 godziny po przylocie. Obiekt wyposażono w punkty dezynfekcji rąk, umożliwiono podróżnym zakup maseczek ochronnych na miejscu. Wprowadzono obowiązkowy pomiar temperatury ciała. Wyznaczono nowe ścieżki pasażerów tak, aby zapewnić wymaganą separację z zachowaniem bezpiecznego dystansu 1,5 m pomiędzy podróżnymi. Zamontowano osłony z pleksi na stanowiskach odprawy pasażerskiej, kontroli bezpieczeństwa i kontroli paszportowej. Pracowników lotniska wyposażono w niezbędne środki ochrony osobistej. Zwiększono częstotliwość sprzątania oraz dezynfekcji pomieszczeń zwłaszcza toalet, na stanowiskach odprawy pasażerskiej i kontroli bezpieczeństwa oraz w poczekalniach. Zlecono dodatkową dezynfekcję instalacji klimatyzacyjnej, wyłączono z użycia suszarki nadmuchowe do rąk. Pasażerów zobligowano do przestrzegania obowiązujących na lotnisku zasad przeciwepidemicznych jak noszenie maseczki ochronnej; zachowanie bezpiecznego dystansu 1,5 metra pomiędzy sobą, częste i dokładne mycie oraz dezynfekcja rąk; unikanie dotykania oczu, ust i nosa, zakrywanie ust i nosa zgiętym łokciem lub chusteczką podczas kaszlu i kichania, W celu ułatwienia stosowania powyższych wymogów, na terminalu umieszczono materiały graficzne tj. plakaty informacyjne, oznaczenia poziome i pionowe.

Tereny wszystkich skontrolowanych przejść utrzymane były w należyтым stanie sanitarno – porządkowym, wyposażono je w dostateczną ilość pojemników na odpady komunalne, których opróżnianie dostosowane było do potrzeb. Służby graniczne (Oddział Celny, Straż Graniczna, administratorzy obiektu) posiadały na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy medycznej.

Na wszystkich przejściach zgodnie z wymaganiami przeprowadzane były przez specjalistyczne firmy przeglądy czystości wentylacji i klimatyzacji.

VI. Działalność kontrolna na granicy Państwa w zakresie środowiska pracy.

W 2021 roku przeprowadzono 13 kontroli w zakresie oceny higieny pracy oraz warunków środowiska pracy osób zatrudnionych na przejściach granicznych.

Ustalono, że 16 pracowników oddziałów celnych (przewodników psów) oraz 3 pracowników Oddziału Obsługi Drogowego Przejścia Granicznego w Bezledach narażonych jest na działanie szkodliwych czynników biologicznych. Ponadto 117 funkcjonariuszy celnych obsługujących urządzenia rentgenowskie do prześwietlania samochodów, towarów i bagaży podróżnych oraz wykrywania materiałów promieniotwórczych narażonych jest na czynnik rakotwórczy – promieniowanie jonizujące. Natomiast 129 pozostaje w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym benzenem będącym składnikiem benzyny oraz spalinami diesla. Benzen uwalnia się do środowiska pracy podczas przeprowadzania podstawowej kontroli celno-skarbowej tj. badania ilości przewożonej benzyny, bezpośredniej kontroli zawartości baku samochodu z uwagi na przestrzeń, w której można ukryć inne towary akcyzowe. Kontakt ze spalinami diesla występuje podczas - podstawowej kontroli celno-skarbowej w budynkach kontroli szczegółowej oraz na pasach odpraw. Dodatkowo 7 funkcjonariuszy straży granicznej pozostaje w kontakcie z benzenem, uwalnianym podczas tankowania łodzi i pojazdów służbowych.

W przedstawionych wynikach przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy na stanowiskach pracy funkcjonariuszy celnych oraz Straży Granicznej na pasach odpraw nie stwierdzono przekroczeń normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia takich jak hałas, pył i związki chemiczne, których źródłem jest praca silników samochodów osobowych, ciężarowych i autobusów poruszających się po pasach odpraw.

Osobom narażonym prawidłowo opracowano ocenę ryzyka zawodowego. Uwzględniono w niej klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników, rodzaj, stopień, czas trwania narażenia, skutki zagrożenia oraz odpowiednie środki ochrony. Urządzenia wytwarzające promieniowanie jonizujące były objęte kontrolą środowiskową. Raporty z kontroli nie wykazywały przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania. Funkcjonariusze posiadali wymagane uprawnienia operatora akceleratora, badania lekarskie oraz dokumentację z odbytych szkoleń.

Pracownikom służb granicznych zapewniono odpowiednie środki ochrony indywidualnej oraz utrzymywane w dobrym stanie technicznym, czystości i porządku pomieszczenia i urządzenia higieniczno-sanitarne.

Nie stwierdzono podczas kontroli nieprawidłowości dotyczących przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy.